

Hart voor Onderwijs

Op weg naar leren in authentieke leeromgevingen

Donderdag 22 november 2018
De Oranjerie Roermond

Organisatie is in handen van
de Nieuwste Pabo Sittard
Zuyd Faculteit Bèta Sciences and Technology
iXperium Roermond

Voorwoord

'Hart voor onderwijs: op weg naar leren in authentieke leeromgevingen'

Globalisering, nieuwe technologieën, toenemende hoeveelheid informatie, robotisering, maatschappelijke onrust, etc. We merken allemaal dat de wereld aan het veranderen is en vragen ons af hoe we er zelf mee om moeten gaan en wat dit betekent voor ons onderwijs en onze organisatie.

We leven in een uitdagende tijd waarin de ene na de andere vernieuwing wordt aangekondigd. Het zijn vooral technologische vernieuwingen op het gebied van energie, voedsel, ouderdom, brein, bouw, transport, media die ons de komende jaren de mogelijkheden bieden om gebruik van te maken en ons verder te ontwikkelen. Het leven van morgen is een leven lang gepersonaliseerd leren en innoveren in een veelal door technologie ondersteunde en veranderende leeromgeving. Het leren en werken in een voortdurend veranderende omgeving vraagt van ieder van ons een vorm van omdenken.

Het onderwijs verschuift in de richting van persoonlijk leren en innoveren in authentieke leeromgevingen. Het is zoeken naar de beste arrangementen voor de lerenden. Beroepsopleidingen maken vanaf het begin van opleidingen gebruik van stages, opdrachten en projecten die zo authentiek mogelijk zijn. Het onderscheid tussen leren en werken wordt veel kleiner. Ook het basis- en voortgezet onderwijs verwacht dat het leren van kinderen diepgaander zal zijn als ze leren in authentieke contexten binnen en vooral buiten de school. Ze verwachten dat de motivatie van de lerenden groter is als er geleerd kan worden vanuit de realiteit.

Het onderwijs lijkt er klaar voor te zijn om deze stap te zetten. Het roept natuurlijk allerlei vragen op: Hoe ziet die veranderende leeromgeving eruit? Op welke manier zetten we die leeromgeving volledig in? Welke didactische arrangementen zijn daarvoor nodig? In welke mate bepaalt de authenticiteit van de leeromgeving het leren en innoveren? Welke technologie gebruiken we daarbij? Hoe kunnen we elkaar ondersteunen bij het omdenken?

Kortom: Wat is er nodig in het onderwijs en organisaties? De keynote van Ferre Laevers en workshops geven daar een antwoord op. Ferre Laevers gaat in op de kernvraag wat er didactisch nodig is om de realiteit ten volle in te zetten. De workshops laten allerlei varianten zien van authentieke leeromgevingen, wat ervoor nodig is om die te realiseren, waartoe dat leidt. Ze bieden een blik op de ontwikkelingen in allerlei vormen van onderwijs. Speciaal is er aandacht voor de workshops in het iXperium, een nieuwe leeromgeving in het hart van Roermond. Het symposium wordt afgesloten met een Omdenkshow waarbij ieder persoonlijk wordt uitgedaagd om een stap in een nieuwe ontwikkeling te zetten.

Hopelijk bent u geïnteresseerd en geïnspireerd voor dit symposium. In het vervolg van deze brochure is de inhoud van elke symposium-presentatie kort beschreven. In de planning van het symposium is er voldoende tijd ingeruimd om informeel met elkaar van gedachten te wisselen.

Na deze dag ziet de toekomst er anders uit.

Paul Hennissen, lector Opleiden in de School, de Nieuwste Pabo
Bert Schroën, directeur Zuyd Faculteit Bèta Sciences and Technology

Praktische informatie

Organisatie

- Paul Hennissen p.hennissen@denieuwstepabo.nl
- Jacqueline Nieskens jacqueline.nieskens@fontys.nl (secretariaat)
- Joost Ruland joost.ruland@chillabs.nl

Informatie en secretariaat

Voor vragen kun je terecht bij Jacqueline Nieskens, zij is de gehele dag aanwezig. Je kunt haar ook telefonisch bereiken onder nummer 08850-71210.

Adresgegevens

- De Oranjerie Kloosterwandplein 12-16, 6041 JA Roermond
- iXperium Kloosterwandstraat 5-7, 6041 HJ Roermond
- Parkeergarage Q-Park Achter de Oranjerie 1, 6041 JX Roermond
(parkeren is op eigen kosten)

De ontvangst, pauzes, lunch en afsluiting vinden allemaal plaats in de Oranjerie. Ontvangst is in de Lobby op de eerste etage, daar kunt u gebruik maken van de garderobe (op eigen risico). Ook ontvangt u een programmaboekje en een badge voorzien van uw naam.

De opening vindt plaats in de Leo Franssen zaal en de afsluiting is in de Joep Nicolas zaal, beide op de eerste etage.

Tijdens de pauze staat er in de Lobby koffie en thee voor u klaar.

De (gratis) lunch vindt plaats op de begane grond, Salle de Fête.

De locatie van de workshops treft u verder aan in het programmaboekje. Ook kunt u op de schermen bij de Oranjerie zien in welke zaal de workshop van uw keuze zal plaatsvinden.

Programmaoverzicht

09.00 – 09.30 uur	Ontvangst met koffie/thee
09.30 – 10.45 uur	Opening door Ferre Laevers
10.45 – 11.00 uur	Pauze
11.00 – 12.00 uur	Workshopronde 1
12.00 – 13.00 uur	Pauze met lunch
13.00 – 14.00 uur	Workshopronde 2
14.00 – 14.15 uur	Pauze
14.15 – 15.30 uur	Afsluiting door Omdenken met een Omdenkshow

Opening 09.30 – 10.45 uur

Ferre Laevers

Titel De realiteit ten volle als derde speler inzetten. Welk didactisch arrangement is daarvoor nodig?

Zaal Leo Franssen, 1^e etage

Inhoud Veel leraren en onderwijsorganisaties vragen zich af hoe ze hun leerlingen en studenten optimaal kunnen voorbereiden op de veranderende samenleving. Het antwoord ligt bij ieder van ons, in onze passie voor het vak en het hart voor Onderwijs. Het vraagt om verbondenheid, rekening houden met behoeften en goede relaties. Wat houdt dit concreet in, wat heb je nodig en hoe doe je dat dan? Als we niet de goede kant opgaan, moeten we omdraaien. Wie? Jij! Wie anders? Wezenlijke veranderingen komen niet van boven- of van buitenaf, maar van binnenuit. En ja, ... dat vraagt moed. Maar je moet weten: de kinderen en studenten zijn er al klaar voor!

Afsluiting 14.15 – 15.30 uur

De Omdenkshow

Zaal Joep Nicolas, 1^e etage

Inhoud De Omdenkshow is een theateraal programma over omdenken en verandering. Deze interactieve, inspirerende en humoristische show maakt op indringende en onontkoombare manier het verschil tussen ja-maar en ja-en duidelijk. De veranderingen in de wereld gaan zo snel, dat we voortdurend geconfronteerd worden met nieuwe problemen. Wat is onze valkuil? Dat we deze nieuwe problemen met een oude manier van denken proberen op te lossen. Met omdenken probeer je het probleem niet weg te werken, maar te gebruiken. Omdenken beschouwt elk probleem als een lastig obstakel, waar je met geduld en creativiteit een nieuwe mogelijkheid van kunt maken.

Workshops

1.

Titel	iXperium Roermond - Leren en lesgeven met ICT in het PO
Naam	Berry Jansen en Joost Frinking
Lokaal	Gebouw van het iXperium aan de overkant van de Oranjerie
Inhoud	In het iXperium vergroten wij de vaardigheden van onze (aankomende) leerkrachten op het gebied van leren en lesgeven met ICT. Als u zich voor deze workshop inschrijft, maakt u op een interactieve manier kennis met de ICT-mogelijkheden voor het PO van nu én van de toekomst!

2.

Titel	De omgeving en de leerkracht bepalen of de leerling computational thinking skills ontwikkelt.
Naam	Nardie Fanchamps (deze workshop is alleen in ronde 2)
Lokaal	Frans Douven, 1e etage
Inhoud	Deze workshop identificeert educatieve interventies die binnen SRA-programmeeromgevingen stimuleren om meetbaar hogere cognitieve competenties te bereiken. Tevens wordt de impact van het leren programmeren van robots op de cognitieve ontwikkeling verhelderd waarbij programmeren met sensoren andere authentieke leeromgevingen vereist die tevens flexibel zijn. Doel is te illustreren aan welke eisen een SRA-programmeeromgeving moet voldoen, welke interventies hoofdzakelijk de boventoon voeren en welke instructiestijl het meest effectief kan zijn om probleemoplossend te kunnen programmeren in een robotica SRA-programmeeromgeving.

3.

Titel	Hoe word ik een change agent?
Naam	Marcel Graus en Ankie van de Broek
Zaal	Max Guillaume, <i>begane grond</i>
Inhoud	Leraren als change agents kunnen omschreven worden als professionals die, een leven lang lerend, initiatieven nemen om onderwijs in authentieke klas- en schoolsituaties verder te ontwikkelen (cf. van der Heijden, 2018). Tijdens deze workshop maak je kennis met kwaliteiten die een change agent nodig heeft om lerenden te begeleiden in het leren, leven en werken in de 21e eeuw, om zich te kunnen handhaven in een snel veranderende wereld.

4.

Titel	Cross-overs in het onderwijs om authentieke leeromgevingen voor kinderen te realiseren
Naam	Sarah Meuser (deze workshop is alleen in ronde 1)
Zaal	Leo Franssen, 1^e etage

Inhoud Deze workshop geeft inzicht in kansen van cross-over samenwerking in passend onderwijs. Door middel van een presentatie wordt geschetst welke toegevoegde waarde ergotherapeuten hebben in de realisatie van authentieke leeromgevingen voor kinderen (nationale en internationale inzichten). Kijkend vanuit dit standpunt worden vervolgens mogelijkheden en obstakels in de realisatie van een integrale samenwerking tussen leerkracht en ergotherapeut bediscussieerd.

5.

Titel	Ecosystemisch opleiden in de contextrijke werelden van Techniekcollege.
Naam	Margot Felix en Ferdinand van Kampen
Zaal	Frans Dupont, 1^e etage

Inhoud Techniekcollege ontwikkelt in co-creatie met VO, HBO en het bedrijfsleven steeds meer varianten van vergaande samenwerking, waarbij nadrukkelijk van buiten naar binnen wordt geredeneerd. Leren vindt op allerlei manieren plaats in de context van de werelden van Techniekcollege (WATT). De meerwaarde voor deelnemende partijen is verbluffend; motivatie, enthousiasme en trotsgevoel van studenten, medewerkers en partners reiken skyhigh.

6.

Titel	Studiesucces 2 the max
Naam	Chantal Ramaekers, Charlotte Creusen, Patrick Ploum en Geert Smeets
Zaal	Emile Seipgens, <i>begane grond</i>

Inhoud Wat zou jij doen als je carte blanche had om het studiesucces van studenten in het eerste jaar te vergroten? Word tijdens deze workshop voor 1 uur lid van een docentteam die deze opdracht heeft gekregen en denk mee!

7.

Titel	Vanuit visie/missie naar onderwijs anders vormgeven met IPC (international Primary Curriculum)
Naam	Franka Rademaekers, Margo Coenen en Leon Boom
Zaal	Kloosterzaal, <i>begane grond</i>

Inhoud Stapt u in deze workshop mee in onze trein? Wij nemen u mee naar prachtige vergezichten in onze reis naar onderwijs anders vormgeven. Rekening houdend met nieuwe inzichten en onze leerlingpopulatie. In deze workshop hoeft u niet alleen maar te luisteren. Onze insteek is dat u bevlogen naar huis gaat en het enthousiasme deelt over onze route en deze manier van onderwijs geven.

8.

Titel	Altijd al aan de slag willen gaan met het vormgeven van een hybride leeromgeving, maar niet precies te weten waar en hoe te starten?
Naam	Maria Custers en Gerard Sijben
Lokaal	Pierre Cuijpers, 1^e etage
Inhoud	In deze workshop vindt een gezamenlijk verkenning plaats van de aandachtspunten voor het opzetten van een hybride leeromgeving. Aan de hand van de opzet van het X-lab in Venlo worden de deelnemers uitgedaagd om, met behulp van een theoretisch kader van I. Zitter (2010; 2016), feedback te geven. De feedback wordt getoetst aan de ervaringen van Maria Custers, die als Fontys onderzoeker van het "ontwerp hybride leeromgevingen" zicht heeft op de do's and don'ts bij de opstart van deze leeromgevingen. Aan het eind van de workshop heeft elke deelnemer hierdoor een helder beeld over wat er komt kijken bij vormgeven van een leeromgeving waarbij onderwijs, bedrijfsleven en studenten gezamenlijk een plek en verantwoordelijkheid hebben.

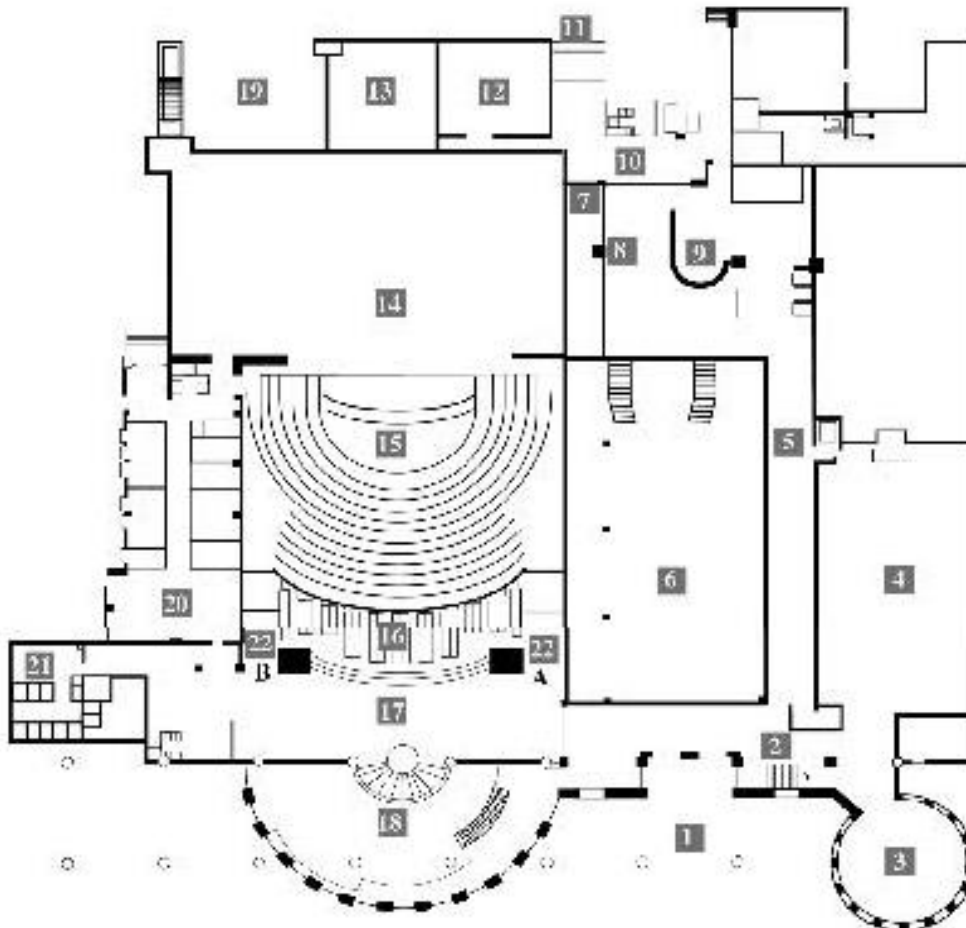
9.

Titel	Leren door te Innoveren
Naam	Cyriel Mentink
Zaal	Orange club, 1^e etage
Inhoud	Kan Leren en innoveren tegelijkertijd? Er bestaat nog steeds een kloof tussen de publieke sector (onderwijs en onderzoek) en de private sector op het gebied van leren en innoveren. Kun je deze kloof dichten door leren te koppelen aan de innovatie van bedrijven? CHILL laat zien dat dit kan via haar CfD model in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven.

Oranjerie

Plattegrond par terre

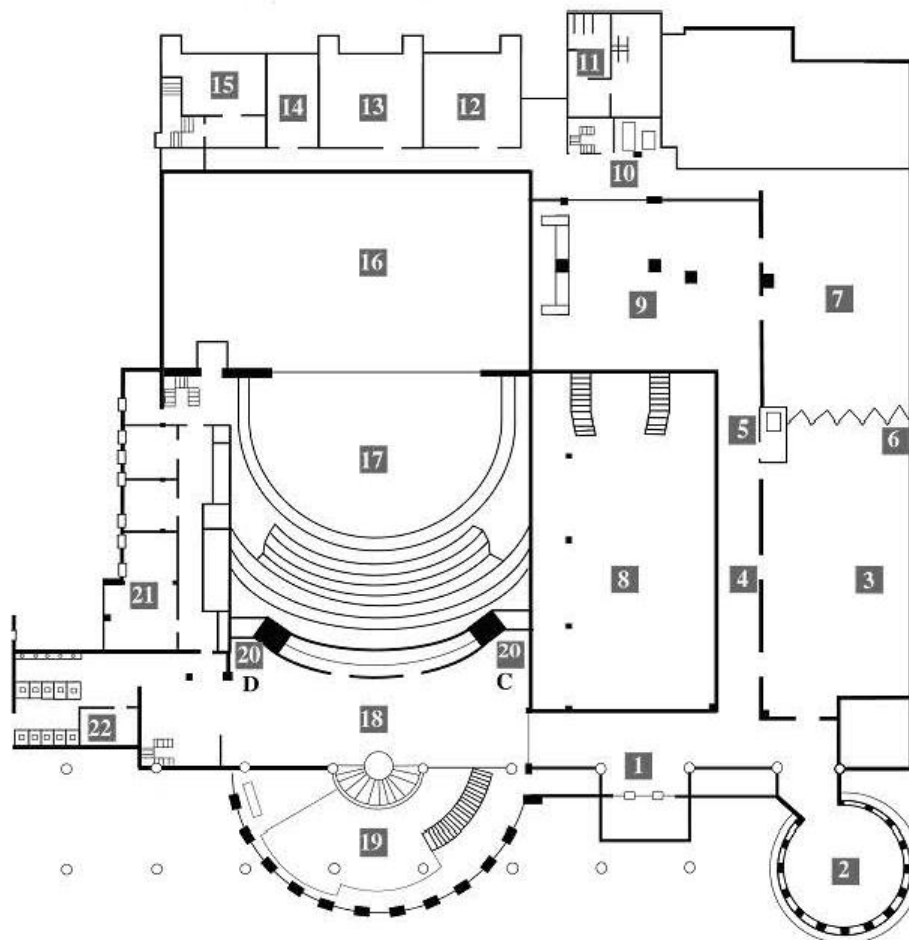
Legenda

1	Hoofdingang	12	Max Guillaume zaal
2	Toiletten / Wijnkelder	13	Emile Seipgens zaal
3	Kloosterzaal	14	Toneel
4	Brasserie L'Orange	15	Theaterzaal
5	Lift	16	Garderobe
6	Salle de Fête	17	Wim Sonneveld Foyer
7	Bagagekast	18	Theatercafé
8	Business point	19	Laden & lossen theater
9	Receptie / Theaterkassa	20	Artiestencafé
10	Hotelliften	21	Toiletten theater
11	Hotelingang	22	Ingang theater A-B

Oranjerie

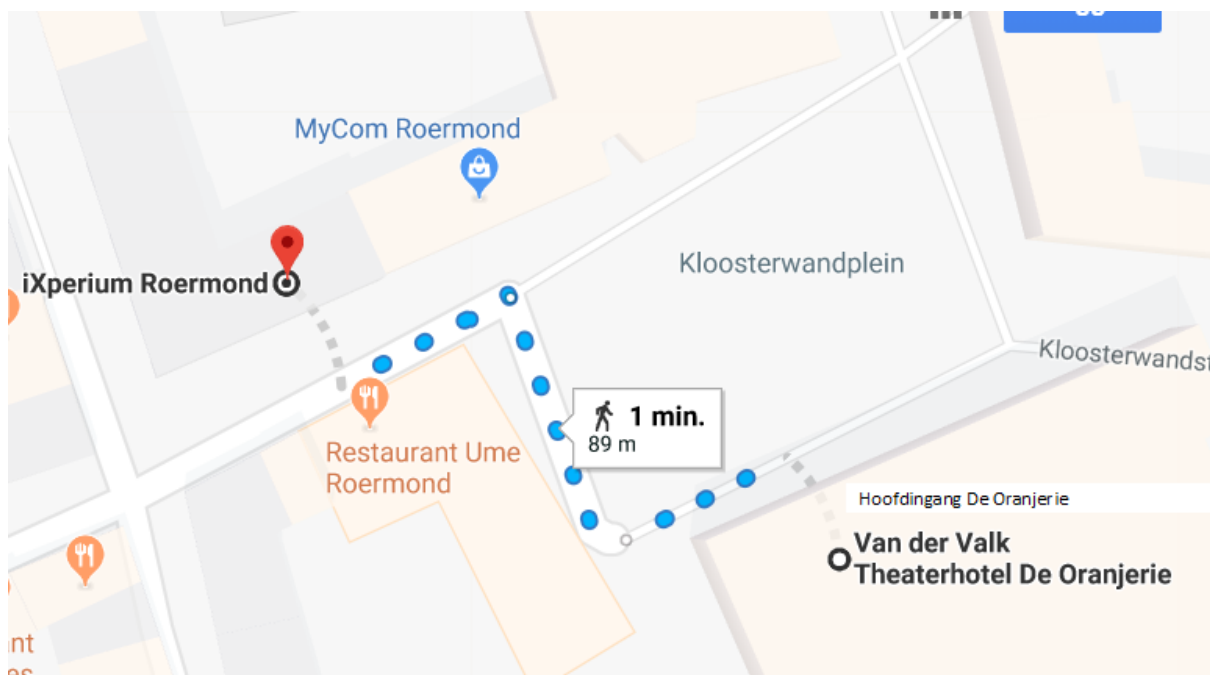
Plattegrond 1e etage

Legenda

1	Wim Kan Foyer	12	Frans Dupont zaal
2	Orange Club	13	Pierre Cuypers zaal
3	Leo Franssen zaal	14	Mathieu Boessen zaal
4	Galerij	15	Frans Douven zaal
5	Lift	16	Toneeltoren
6	Mobiele wand	17	Theaterzaal
7	Joep Nicolas zaal	18	Toon Hermans Foyer
8	Vide	19	Theatercafé 1 ^e etage
9	Lobby	20	Ingang theaterzaal C-D
10	Hotelliften	21	Theatersociëteit
11	Toiletten	22	Toiletten theater

iXperium

Hart voor Onderwijs

Op weg naar leren in authentieke leeromgevingen